Kristianstads kommun

Barn- och utbildningsförvaltningen

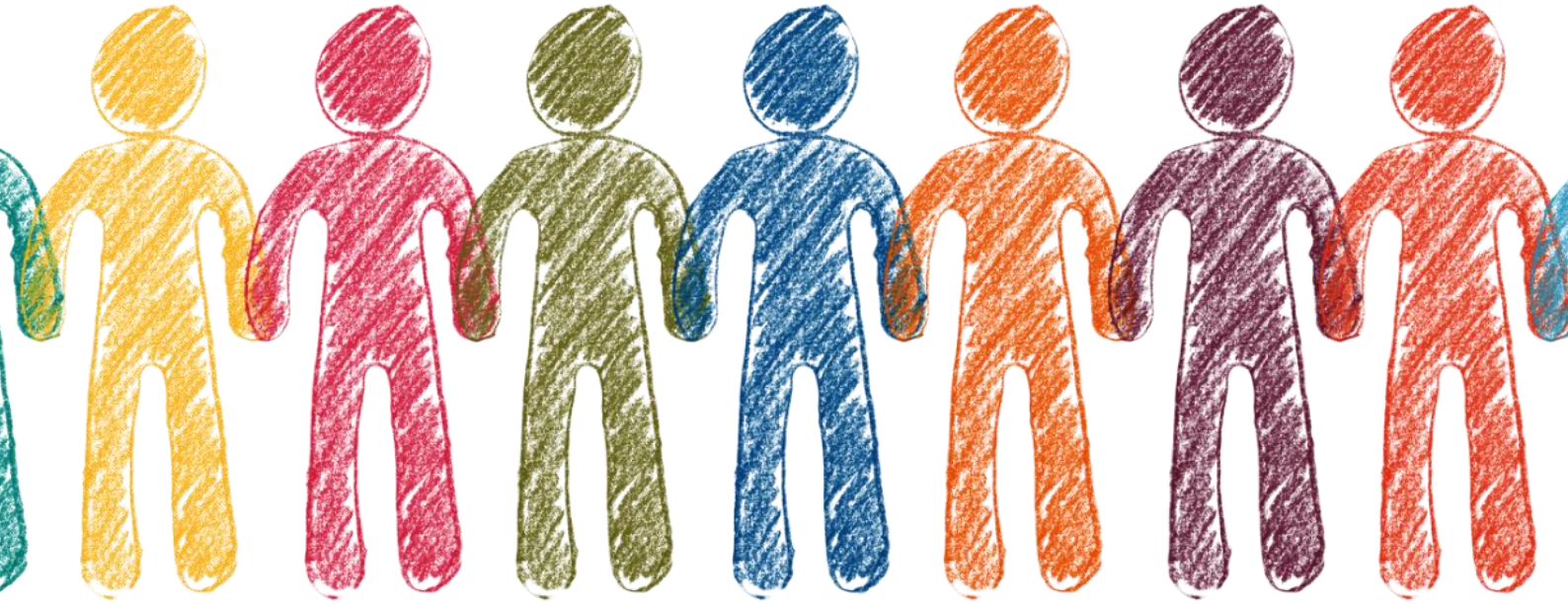

www.kristianstad.se

Plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier

Komvux

Planen gäller för kalenderåret eller läsåret	2026
Planen har reviderats (datum)	2025-12-09
Ansvarig för planen	Jörn Johansson
Barn och elever har varit delaktiga genom	Samtal, utvärderingar och enkäter

Främja, förebygg, upptäck och åtgärda

Planen visar förskolans eller skolans arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Planen omfattar även aktiva insatser för att verka för barns och elevers lika rättigheter och åtgärder för att motverka diskriminering.

Planen bygger på:

- Skollagens kapitel 6
- Diskrimineringslagens kapitel 3

Alla barn och elever har rätt att vara sig själva och bli behandlade med respekt. Arbetet för likabehandling är en del av förskolan och skolans värdegrundsarbete som handlar om att aktivt främja alla barn och elevers lika rättigheter och möjligheter - oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

1. Lagstiftningen

Skolans arbete mot kränkande behandling regleras i 6 kap. **Skollagen**. I detta kapitel finns regler om aktiva åtgärder mot kränkande behandling. Varje förskola och skola ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Förebyggande åtgärder ska genomföras och en plan ska upprättas årligen för att förhindra kränkande behandling. Vidare fastställs skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling.

I 3 kap. **Diskrimineringslagen** finns regler om aktiva åtgärder mot diskriminering.

Förskola och skola har en skyldighet att aktivt arbeta med åtgärder riktade mot de sju diskrimineringsgrunderna. Diskrimineringsgrunderna är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Skyldigheten omfattar även att ha riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Arbetet med aktiva åtgärder innebär att arbeta förebyggande och främjande genom ett fortlöpande arbete i fyra steg, undersöka, analysera, åtgärda samt utvärdera och följa upp. I detta arbete ingår även att ta fram riktlinjer och rutiner mot trakasserier.

Rektorns skyldighet att anmäla kränkningar till huvudmannen är direkt kopplad till huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda vad som hänt. Därför måste även rektorn göra sin anmälan till huvudmannen skyndsamt. Ett exempel på vad Skolinspektionen i ett beslut inte tyckt är tillräckligt skyndsamt är en månad. I det enskilda fallet hade en skola ett arbetssätt och en rutin som gjorde att det gick upp till en månad innan de anmälde kränkande behandling till huvudmannen. Det var inte tillräckligt skyndsamt i skollagens mening, menade Skolinspektionen.

Om huvudmannens utredning om kränkande behandling leder till att man vidtar åtgärder mot en enskild person räknas det som myndighetsutövning. Då har eleven och vårdnadshavaren rätt att få ta del av information i ärendet, till exempel dokumentation om uppgifter och beslut och motivering av beslut. I 29 kapitlet 10 § skollagen finns det hänvisningar till alla de rättigheter man har i samband med myndighetsutövning i skolan.

En löpande dokumentation ska göras av det arbete som bedrivs på grupp- och organisationsnivå. Av dokumentationen ska det framgå om det avser diskriminering, trakasseri eller kränkning. I Metodboken anges hur och var dokumentationen skall göras.

Personalen i förskolan och skolan har också en viktig roll i att upptäcka när barn far illa eller när det finns risk för det. Enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen har alla förskolor och skolor, inklusive var och en av de anställda i verksamheten, en skyldighet att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Den som omfattas av anmälningsskyldigheten har också en skyldighet att lämna alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredningen av ett barns behov av skydd och stöd.

2. Plan mot kränkningar, diskriminering och trakasserier

Målsättningen med planen är att

- främja allas lika rättigheter
- vara ett konkret verktyg i arbetet för att förebygga och motverka diskrimineringar, trakasserier och kränkande behandling

Inom barn- och utbildningsförvaltningen i Kristianstad ska varje verksamhet årligen upprätta en plan. Planen ska finnas tillgänglig på förskolans eller skolans hemsida.

3. Definitioner

Kränkning

Ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykiska och/eller ske via sociala medier. Begreppet ”kränkande behandling” tolkas brett och omfattar alltifrån fysiska kränkningar som slag och sparkar, verbala kränkningar som skällsord, tillmälen och nedlåtande kommentarer till mer subtila psykiska eller sociala kränkningar som utfrysning och andra former av medveten uteslutning. De exempel som ges här är inte uttömmande och kränkningar kan förekomma i många andra former.

Det är barnet eller eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. För att det ska vara fråga om kränkande behandling enligt lagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig. Den som kränker någon måste också förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det inte är det så måste barnet eller eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet. Barnet eller eleven kan också ta hjälp av personalen i verksamheten. Vad som är kränkande behandling måste avgöras i varje enskilt fall. Det är viktigt att komma ihåg att yngre barn inte alltid kan förmedla sina känslor på samma sätt som äldre barn och vuxna.

Diskriminering

En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen är att någon missgynnas eller kränks, och detta har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera är former av diskriminering.

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

4. Organisatorisk ansvarsfördelning

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska var och en som verkar inom utbildningen främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Huvudmannen

Ansvar för personalen

Ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i 6 kap. skollagen, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget. (6 kap. 5 § skollagen)

Målinriktat arbete

Se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

Se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

Se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Skolchef

Skyndsamt anmäla till huvudmannen

Skyndsamt anmäla till huvudmannen, Barn- och utbildningsnämnden, via blankett i Metodboken vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen i samband med verksamheten.

Skyldigheten att anmäla gäller alla händelser som kan vara kränkande behandling, trakasserier som sexuella trakasserier. Skolchefen ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan hen gör anmälan.

Följa upp anmälningar

Ansvarar för att skyndsamt följa upp av rektor anmälda fall av kränkningar, diskriminering och trakasserier.

Rektor

Skyndsamt anmäla till skolchefen

Skyndsamt anmäla till skolchefen, via blankett i Metodboken vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen i samband med verksamheten.

Skyldigheten att anmäla gäller alla händelser som kan vara kränkande behandling, trakasserier som sexuella trakasserier. Rektor ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan hen gör anmälan.

Upprätta plan mot diskriminering och kränkande behandling
Ansvarar för att plan mot diskriminering och kränkande behandling upprättas varje år, att planen hålls aktuell, följs upp och finns tillgänglig på hemsidan.

Dokumentation enligt gällande rutiner
Ansvarar för att dokumentationen sker enligt gällande rutiner av händelser som kan betecknas som diskriminering eller kränkande behandling.

Säkerställa stöd åt elever
Ansvarar för att stöd ges till elever som utsatts för diskriminerande eller kränkande behandling samt att stöd ges till den som orsakat händelsen.

Elevhälsan delaktig
Ansvarar för att elevhälsan är delaktig i arbetet mot kränkningar, trakasserier och diskrimineringar.

Anmälan till socialnämnden
Ansvarar för att göra en anmälan till socialnämnden när det finns en misstanke om att ett barn far illa. enligt 14 kap. §1 socialtjänstlagen.

Kontakt med polis
Ta ställning till kontakt med polis för samråd och att eventuellt anmäla. Se gällande rutin i Metodboken.

Förskolans och skolans medarbetare

Skyndsamt anmäla till rektor
Skyndsamt anmäla till rektor, via blankett i Metodboken vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen i samband med verksamheten.

Skyldigheten att anmäla gäller alla händelser som kan vara kränkande behandling, trakasserier som sexuella trakasserier. Rektor ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan hen gör anmälan.

Kontakt med barnet eller eleven och förälder
Ansvarar för kontakter med barnet eller eleven och vårdnadshavare.

Informera om plan mot diskriminering och kränkande behandling
Informera elever och föräldrar om plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Arbetslaget

Ge stöd och hjälp att hantera situationer
Ge stöd och hjälp att hantera situationer med anknytning till handlingsplanen

Arbeta med frågor som rör värdegrund, bemötande, kränkningar, trakasserier och diskriminering
Diskutera och arbeta med barn och elever med frågor som rör värdegrund, bemötande, kränkningar, trakasserier och diskriminering.

Eventuella förtydliganden eller tillägg till ovanstående ansvarsområden utifrån förskolans/skolans behov:

5. Mål för förskolans/skolans värdegrundsarbete

De grundläggande värden som förskolans och skolans värdegrund omfattar ligger i linje med de värden som vårt demokratiska samhälle vilar på.

Värdegrunden omfattar

- Människolivets okränkbarhet
- Individens frihet och integritet
- Alla människors lika värde
- Jämställdhet mellan könen
- Solidaritet mellan människor

Det är dessa värden som ska förmedlas och alla medarbetare ska främja aktning för människans egenvärde och vår gemensamma miljö.

Det kännetecknas på Vuxenutbildningen genom att:

- Personalen uppmärksammar språkbruk och agerande mellan elever både i och utanför klassrum.
- I undervisningen lyfts värdegrunden upp i olika sammanhang.

Ansvarig-/a för genomförande: Jörn Johansson

Uppföljning ska ske: 2026-11-30	Ansvarig: Jörn Johansson
Utvärdering ska ske: 2026-11-30	Ansvarig: Jörn Johansson

6. Främjande och förebyggande arbete

6.1 Främjande arbete

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Beskriv de långsiktiga och mer kortsiktiga insatserna av främjande karaktär:

- Planen ska finnas tillgänglig för elever som är inskrivna på skolan.
- Det ska vara enkelt och tydligt hur man går till väga om man känt sig kränkt.
- Varje lärare ska använda planen i undervisningen på det sätt som passar ämnet.

Ansvarig-/a för genomförande: Jörn Johansson

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Jörn Johansson

Utvärdering ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Jörn Johansson

6.2 Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt (se mer under steget Kartlägg). Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Beskriv de långsiktiga och mer kortsiktiga insatserna av förebyggande karaktär:

- Alla ska arbeta för att det inte uppstår situationer som kan tolkas kränkande i undervisningssituationen.
- Vid uppkomst av kränkande behandling ska den som är utsatt stöttas av samtlig personal dels genom att lyssna men även att tala med den som utfört gärningen och sedan återkoppla till den utsatte.
- Alla pedagoger ska erbjuda likvärdiga möjligheter för alla studerande utefter var och ens behov. Exempelvis erbjuda olika redovisningsformer, informera om rätt till hjälp för studerande med behov av stöd vid dyslexi, dyskalkyli med mera.
- Alla pedagoger ska informera om elevernas rätt till elevinflytande, delaktighet angående inlämningar, prov, betygssamtal och bedömning.

Ansvarig-/a för genomförande: Jörn Johansson

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Jörn Johansson

Utvärdering ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Jörn Johansson

7. Kartläggning av nuläget

Beskriv hur nuläget kartläggs, till exempel trygghet och trivselenkät, elevrådsmöte, kränkningsutredningar, kontakter från vårdnadshavare, elevhälsans kartläggningar m.m. Medarbetare och barn/elever ska involveras i kartläggningsarbetet.

Skolledningen har regelbundna möten med elevhälsoteamet då nuläget och eventuella åtgärder diskuteras. Elevforum för samråd med elever genomfördes i december 2025. Elever deltog i utvärderingen av förra årets plan genom samtal i november 2025. Elevenkät genomförs på skolan två gånger om året, vår och höst. Lärarutvärdering genomförs i juni varje år.

Ansvarig-/a för genomförande: Jörn Johansson

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Jörn Johansson

Utvärdering ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Jörn Johansson

8. Framtagande av planerna

Beskriv hur planen arbetats fram, och vilka som deltagit i arbetet, inklusive barn och elevers delaktighet.

Planen är reviderad av skolledning och elevhälsoteam med utgångspunkt i ovanstående kartläggning. Personalen har getts möjlighet att påverka.

Ansvarig-/a för genomförande: Jörn Johansson

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Jörn Johansson

Utvärdering ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Jörn Johansson

9. Förankringsarbete

Beskriv på vilket sätt planen ska vara ett levande dokument och vara känd och förankrad hos barn, elever, medarbetare och vårdnadshavare:

- Rektor informerar personal om planen och diskrimineringslagens innehåll.
- Pedagogerna ansvarar för att informera eleverna om diskrimineringslagens innehåll och om vad den innebär samt förtydligande av ingående begrepp. Information till eleverna om planen ges vid varje introduktion samt under kursens gång av respektive lärare.

Ansvarig-/a för genomförande: Jörn Johansson

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Jörn Johansson

Utvärdering ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Jörn Johansson

10. Utvärdering

Planen ska årligen utvärderas.

Föregående års plan

Beskriv och utvärdera föregående års åtgärder:

Inga kränkningsanmälningar är inrapporterade under året. Varken elevhälsoteamet eller de elever som deltagit i utvärderingen upplever heller att det finns några motsättningar mellan olika kulturer eller olika grupper av elever. För att upptäcka eventuella kränkningar arbetar vi på skolan med hög närvaro av personal, elevsamtal med undervisande lärare, enkäter och uppföljning av elevernas studieaktivitet.

På vuxenutbildningen studerar vuxna elever med ett moget förhållningssätt mot övriga elever. De har själva valt att studera och deras studieaktivitet ligger till grund för deras försörjning genom medel från CSN. Studietakten är ofta hög med fullt fokus på de egna prestationerna. Vuxenstudier har inte den sociala funktion som till exempel gymnasiestudier har. Många elever arbetar och studerar samtidigt och är bara på plats för sina lektioner. Eleverna är målinriktade och har stort fokus på varför de är på skolan.

Årets elevenkät visar att en mycket stor andel av eleverna (cirka 90%) känner sig trygga i skolans lokaler, behandlas bra av både personal och andra elever samt upplever studiero. De elever som deltog i utvärderingen av föregående års plan menar att om det är stökigt i korridorerna beror det på att det är många elever vid start och slut av lektioner. De upplever inte otrygghet någonstans i skolans lokaler. Frågan om trygghet och studiero lyftes även i elevforumet men utan några synpunkter.

Ansvarig/a: Jörn Johansson

Innevarande års plan

Beskriv hur innevarande års åtgärder och insatser ska utvärderas och när detta ska ske:

Utvärdering av planen sker av personalen på APT, i sektorer och av elevhälsoteamet. Elever bjuds i slutet av kalenderåret in till ett samtal om klimatet på skolan. Frågan lyfts på elevforum samt utvärderas genom elevenkät två gånger om året.

Tidpunkt för utvärdering: november 2026

Ansvarig/a: Jörn Johansson

11. Kompetens

Beskriv på vilket sätt medarbetarnas kompetens kring hur ett målinriktat arbete för att förebygga kränkningar, diskriminering och trakasserier bedrivs hålls uppdaterad.

För att medarbetarna ska ha kompetens inom området bedrivs kontinuerlig kompetensutveckling genom exempelvis externa föreläsare. Under 2026 pågår ett kollegialt arbete kring NPF och tillgänglig utbildning.

Ansvarig-/a för genomförande: Jörn Johansson

Uppföljning ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Jörn Johansson

Utvärdering ska ske: 2026-11-30 Ansvarig: Jörn Johansson

Checklista

Det framgår tydligt om planen gäller verksamhetsår eller kalenderår	☐
Planen är daterad och vem som ansvarar framgår	☐
Resultat av tidigare utvärderingar har vägts in i framtagande av innevarande plan	☐
Planen är upprättad i samverkan med barn och elever	☐
Planen är upprättade i samverkan med pedagogisk personal och skolledning	☐
Elevhälsan har varit delaktig (skola)	☐
En kartläggning är gjord på individ-, grupp- och organisationsnivå	☐
Den fysiska miljön är beaktad	☐
Hur medarbetarnas kompetens ska hållas uppdaterad finns beskrivet	☐
Arbetet sker med aktiva åtgärder genom fyra steg: ▪ undersöka, ▪ analysera ▪ åtgärda ▪ utvärderas och följs upp	☐
Det fortlöpande arbetet dokumenteras	☐
Främjande insatser finns beskrivna	☐
Förebyggande insatser finns beskrivna	☐
En kartläggning av nuläget är gjord	☐
Rutin för anmälan till rektor finns och följs	☐
Rutin för anmälan till skolchef finns och följs	☐
Rutin för anmälan till huvudmannen finns och följs	☐
Planen finns på verksamhetens hemsida	☐